
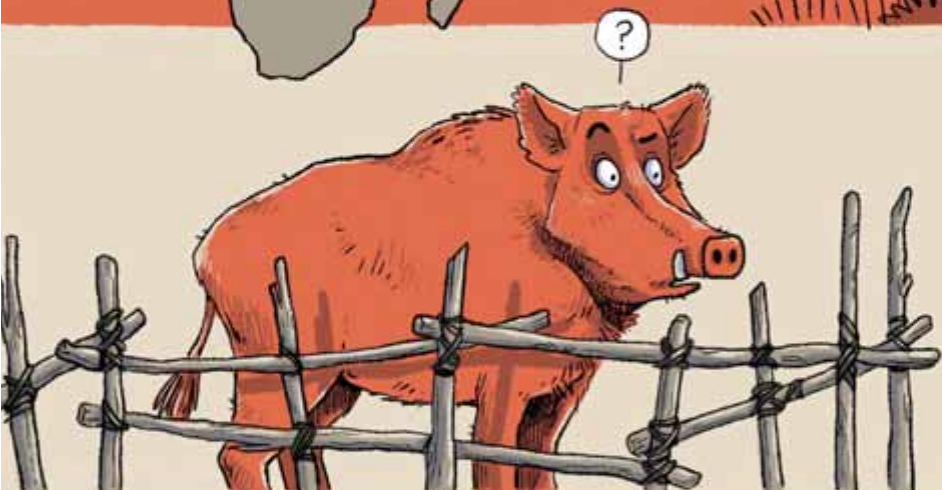

Si agafem un mitjà de transport i ens anem allunyant de les ciutats, segur que no triguem gaire a veure camps de conreu, horts i granges. Formen part del nostre paisatge. En molts indrets, expressions com "anem al tros" per referir-se a un camp que tenim conreat es mantenen ben vives, però el paisatge no sempre ha estat així. L'agricultura i la ramaderia es van *inventar* fa relativament poc temps.

La nostra història, la dels *Homo sapiens*, va començar fa uns 200.000 anys en algun lloc d'Àfrica, i durant bona part de la nostra existència hem viscut com caçadors i recol·lectors. Això vol dir que ens alimentàvem de les plantes que trobàvem i dels animals que caçàvem.

Fa uns 15.000 anys, però, el clima va començar a canviar fins a esdevenir semblant al que tenim ara. Aquest fet va comportar que molts animals i plantes que servien d'aliment comencessin a escassejar. Per aconseguir aliments, les persones d'aquella època van començar a ajudar les plantes a créixer, netejant el seu voltant de males herbes. També van començar a caçar animals sense ferir-los, i els mantenien vius durant un temps per poder-los menjar quan no trobaven cacera. L'agricultura i la ramaderia estaven a punt de néixer.

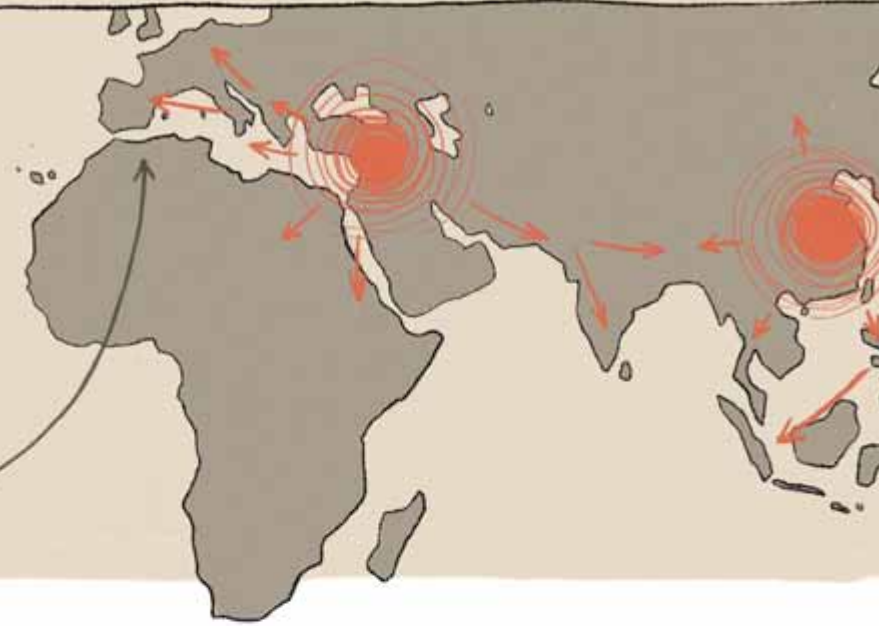
Fa uns 10.000 anys, van començar a plantar llavors expressament per obtenir plantes amb què alimentar-se, les que més els interessaven. I també a mantenir animals vius i fer que es reproduïssin en captivitat per no haver de dependre de la cacera, i aprofitar-ne no només la carn, sinó també els ous i la llet. Havien nascut l'agricultura i la ramaderia, la qual cosa va significar una autèntica revolució en la manera de viure. Es coneix com la revolució neolítica, que vol dir 'de les pedres noves', per la manera com feien els estris de pedra.

El neolític és un pas fonamental en la història de la humanitat. Ja no feia falta anar a buscar aliments pels camps, s'anava al tros a conrear-los. Les persones van deixar d'anar amunt i avall i es van construir els primers pobles i ciutats.

Les restes arqueològiques que s'han trobat indiquen que el neolític es va iniciar al Pròxim Orient. Allà s'hi han identificat restes d'ordi, blat, cabres, ovelles i porcs domesticats. De manera independent, a l'Extrem Orient també es va produir una revolució idèntica, fa uns 8.000 o 9.000 anys. I a Amèrica, fa uns 7.000 anys. A poc a poc, les noves tècniques agrícoles i ramaderes es van anar estenen per tot el món. A Catalunya, hi van arribar fa uns 7.000 anys.

El neolític també va comportar canvis molt importants en l'estructura social. Hi va començar a haver classes socials, amb famílies riques que controlaven els conreus i el comerç i famílies més pobres que treballaven per a les primeres; es van especialitzar les feines, amb l'aparició de la fusteria, la terrisseria, etcètera. Tanmateix, això va significar algunes conseqüències negatives que malauradament encara arrosseguem. Es van iniciar les disputes pel poder i el control del territori, la qual cosa va fer aparèixer els primers exèrcits. I també sembla que va començar la discriminació cap a les dones, atès que durant el paleolític, abans de la revolució neolítica, les relacions eren molt més igualitàries.

La dificultat per entendre els fenòmens naturals va donar lloc a les primeres religions organitzades, i la preocupació per la mort els va portar a construir tombes col·lectives com els dòlmens. I també van fer delimitar espais on dur a terme els actes socials i religiosos, molts dels quals estaven fitats per menhirs. En conjunt, s'anomenen megàlits, que vol dir 'pedres grosses'. A Catalunya se n'han comptabilitzat més de 300, i fins i tot s'ha trobat un centre cerimonial format per grans pedres formant corredor i diverses sales. És el centre cerimonial del Mas Baleta, a l'Alt Empordà. La cultura megàlítica, com se l'anomena, és present a tot el món.

El neolític es va acabar amb l'arribada dels metalls, quan les persones van aprendre a forjar-los per obtenir eines més resistents i duradores. A Catalunya, els metalls van arribar fa uns 4.000 anys, però la vida ha continuat al voltant del tros.